

Інформація щодо застосування Конвенції про міжнародний доступ до правосуддя

Конвенція про міжнародний доступ до правосуддя була розроблена для надання можливості громадянам Договірних держав або іншим особам, які в них проживають, отримувати безоплатну правничу допомогу у цивільних та господарських справах на території будь-якої з Договірних держав на таких самих умовах, як і громадяни відповідної Держави.

Громадяни України, які перебувають за кордоном матимуть можливість спрощеного доступу до систем безоплатної правничої допомоги на території 28 держав – учасниць Конвенції (більшість з яких – держави-члени ЄС ¹).

Це сприятиме забезпеченню українцями, які у зв'язку з військовою агресією росії проти України виїхали за кордон, більше можливості для захисту своїх прав у державах перебування у цивільних, сімейних та господарських справах.

У Державах, у яких безоплатна правнича допомога надається в адміністративних, соціальних або фіскальних справах, положення цієї статті 1 Конвенції застосовуються до справ, порушених у судах, які є компетентними в цих питаннях.

Відповідно до статей 3, 4, 16 Конвенції в Україні виконання функцій центрального органу для отримання звернень про безоплатну правничу допомогу і вжиття заходів щодо них та виконання функцій органу, що надсилає звернення про безоплатну правничу допомогу, виконання функцій органу, що надсилає звернення для примусового виконання постанов про сплату судових витрат і видатків, а також центрального органу для отримання таких звернень і вжиття відповідних заходів, покладається на **Міністерство юстиції України**.

З метою унеможливлення надання безоплатної правничої допомоги громадянам держави-агресора Україною зроблено застереження до частини першої статті 28 цієї Конвенції.

У разі, якщо особа, яка звертається за безоплатною правничою допомогою, не перебуває у запитованій Державі, вона може подати своє звернення **до органу, що надсилає, в Договірній Державі**, в якій вона має постійне місце проживання.

Звернення складається відповідно до формуляра, що додається до цієї Конвенції, та супроводжується будь-якими необхідними документами, однак запитована Держава у відповідних випадках може вимагати додаткову інформацію або документи (Формуляр українською мовою додається).

Дво та трьомовні формуляри – англо-французький, франко-англійський та іспано-англо-французький розміщені на сайті Гаазької конференції з міжнародного приватного права за посиланням: <https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=6556&dtid=65>.

Звернення, підтвердні документи, а також будь-які повідомлення у відповідь на запити щодо додаткової інформації складаються державною мовою

¹ Албанія, Білорусь, Боснія і Герцеговина, Бразилія, Болгарія, Естонія, Іспанія, Казахстан, Коста-Ріка, Кіпр, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Північна Македонія, Польща, Румунія, Сербія, Словаччина, Словенія, Фінляндія, Франція, Хорватія, Чехія, Чорногорія, Швеція, Швейцарія

чи однією з державних мов запитуваної Держави або супроводжуються перекладом однією з цих мов (частина перша статті 7 Конвенції).

Для надання правової допомоги в Україні звернення і підтвердні документи приймаються лише якщо вони складені українською мовою або супроводжуються перекладом на українську мову.

Усі документи, передані відповідно до положень глави I Конвенції, не потребують легалізації чи будь-якої аналогічної формальності.

Статтею 15 Глави II Конвенції передбачена можливість подавати для примусового виконання постанову про сплату судових витрат і видатків, винесену на користь особи, звільненої від вимоги вносити забезпечення, заставу, завдаток чи виплати в іншій Договірній Державі.

Кожне звернення відповідно до статті 15 має супроводжуватися:

а) засвідченою копією відповідної частини рішення, в якій зазначено імена та статус сторін, а також постанови про сплату витрат або видатків;

б) будь-яким документом, необхідним для підтвердження того, що рішення більше не підлягає звичайним формам перегляду в Державі його ухвалення і що там воно може бути там виконано;

с) засвідченим належним чином перекладом зазначених вище документів мовою запитуваної Держави, якщо вони не складені цією мовою.

Звернення розглядається без виклику сторін, і компетентний орган у запитуваній Державі обмежується перевіркою того, чи надані необхідні документи. На прохання заявника цей орган визначає розмір вартості посвідчення, перекладу та засвідчення, які вважаються процесуальними витратами та видатками. Жодної легалізації або аналогічної процедури не вимагається.

Рішення компетентного органу не підлягає оскарженню, за винятком випадків, коли це передбачено законодавством запитуваної Держави.

Заява та додані підтвердні документи, а також засвідчені перекладачем переклади заяви та додатків офіційною мовою запитуваної держави надсилаються до Міністерства юстиції України обов'язково в електронній формі на адресу електронної пошти: callcentre@ca.minjust.gov.ua та в паперовій формі засобами поштового зв'язку на адресу: вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001.